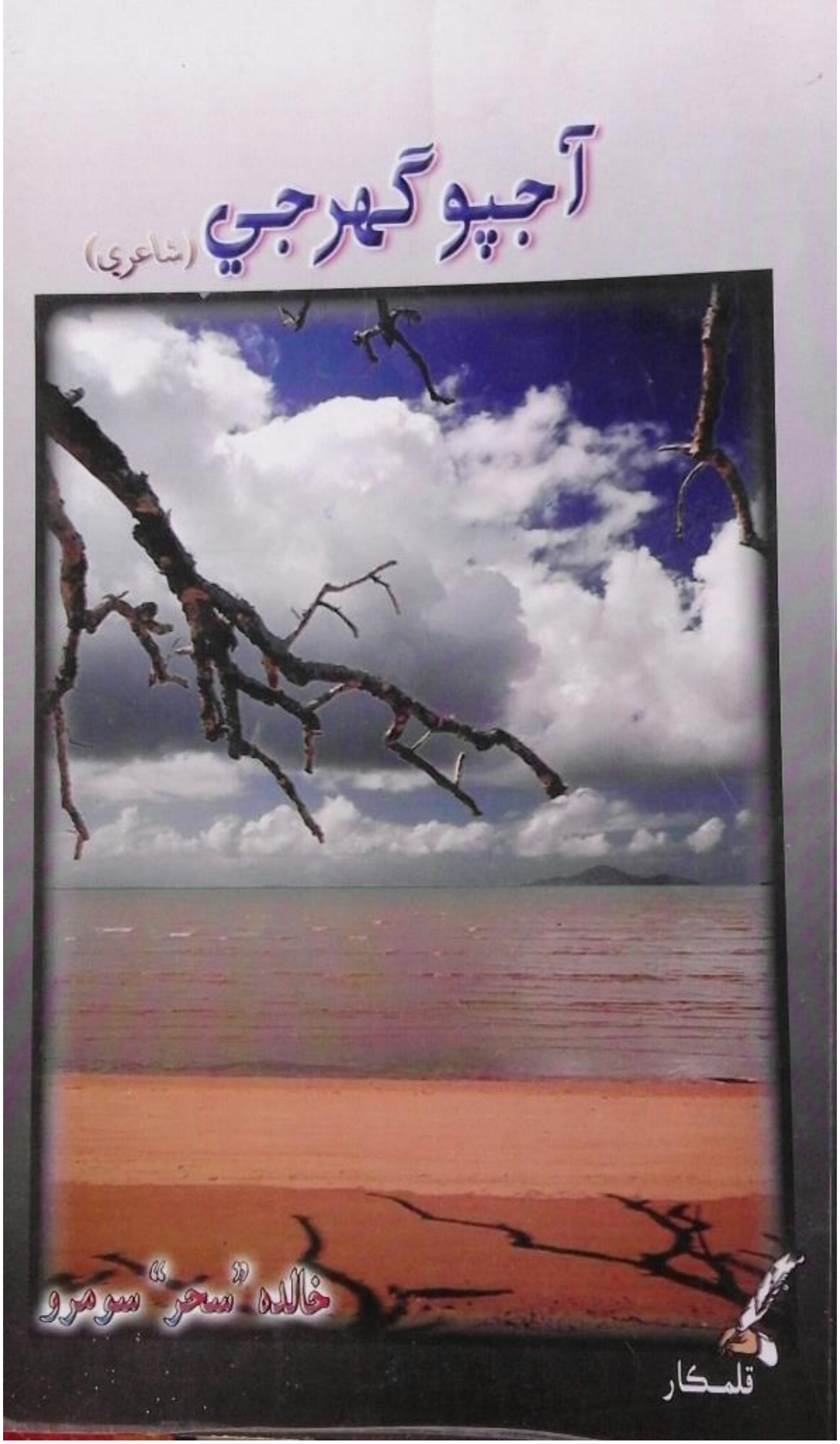
آچپو گهرجي
(شاعري)
خالده "سحر" سومرو
قلمڪار

آچپو گھرجي

(شاعري)

خالده ”سحر“ سومرو

قلمڪار پبليڪيشن لاڙڪاڻو
2009ع

ڊجيٽل ايڊيشن:

سنڌ سلامت ڪتاب گهر

حق ۽ واسطا قلمڪار پبليڪيشن وٽ محفوظ

ڪتاب آجپو گھرجي
(شاعري)
تخليقڪار خالده "سحر" سومرو
پهريون ڇاپو 2009
ڇپرائيندڙ قلمڪار پبليڪيشن لاڙڪاڻو
ڪمپوزنگ جي ايم ميمڻ
ملھ 80/_ روپيا

AAJIPO GHURJAY (POETRY)
BY: KHALIDA SAHAR SOOMRO
1ST EDITION MAY 2009
PUBLISHED BY: KALMKAAR PUBLICATION LARKANA

رابطي لاءِ
فقير محمد سنڌي
نگران: قلمڪار پبليڪيشن لاڙڪاڻو
0306_3480700 / 0346_ 3390445
جي ايم "رئيساڻي" مدئجوي
0345_3784122

ارپنا

پنهنجي "امڙ" ۽ "بابا" جي نانءُ
منسوب ڪريان ٿي
جن زندگيءَ جي هر مشڪل گهڙيءَ ۾
منهنجي رهنمائي ڪئي

خالده "سحر" سومرو

سنڌسلامت پاران :

سنڌ سلامت **ڊجيٽل بوڪ ايڊيشن** سلسلي جو ڪتاب نمبر (319) اوهان اڳيان پيش ڪجي ٿو. ڪتاب **”آچيو گهرجي“** شاعره **خالده سحر سومرو** جي شاعريءَ جو مجموعو آهي.

ڊاڪٽر بدر سومرو لکي ٿو:

”سحر جي شاعريءَ جو هي پهريون مجموعو آهي، جنهن کي پڙهڻ سان سنڌ جا چوٽيءَ وارا شاعر به داد ڏيڻ کان رهي نہ سگهندا چاڪاڻ جو هن سنڌ واسين کي بي بها ادبي ۽ شعوري سوکڙي تحفي ۾ پيش ڪئي آهي.“

هي ڪتاب **قلمڪار پبليڪيشن لاڙڪاڻو** پاران 2009ع ۾ ڇپايو ويو. مهرباني پياري علي جماليءَ جي جنهن جي ڪاوشن سان ڪتاب جي سافٽ ڪاپي ملي. ٿورائتا آهيون پيڻ خالده سحر سومرو جا جنهن ڪتاب سنڌ سلامت ڪتاب گهر ۾ پيش ڪرڻ جي اجازت ڏني.

اوهان سڀني دوستن، پائرن، سڄڻن، بزرگن ۽ ساڃاهه وندن جي قيمتي مشورن، راين، صلاحن ۽ رهنمائيءَ جو منتظر.

محمد سليمان وساڻ
مينيجنگ ايڊيٽر (اعزازي)
سنڌ سلامت ڊاٽ ڪام
sulemanwassan@gmail.com
www.sindhsalamat.com
books.sindhsalamat.com

سٽاءُ

اداري پاران فقير محمد سنڌي 7

پيش لفظ ابوالقاسم محمد هاشم رئيساڻي 9

مهاڳ ڊاڪٽر بدرالدين سومرو 11

تعارف عابد علي سومرو 15

شاعره خالده ”سحر“ سومرو 16

غزل 18

ادارو

سنڌ ڌرتيءَ جي شاعرن ۾ قومي جذبو ڌرتيءَ جي ماروئڙن جو ڏک احساس، اڏمن زندگيءَ جي هر مسئلي کي پنهنجي شاعريءَ ۾ قلم جي نوڪ سان قلمبند ڪري انهن ماروئڙن جا احساس ٻين تائين پهچائين ٿا. ڌرتيءَ جي شاعرن ۾ هڪ خوبي اها به آهي جو پنهنجي ڌرتيءَ لاءِ پاڻ پتوڙين ٿا. شاعر جي نظر مان جيڪو ڪجهه گذري ٿو اهو ئي سڀ جو سڀ شاعر لفظن جي مالها ناهي سندر سندر جذبا قوم آڏو آڻي ٿو.

خالده "سحر" سومرو به انهن شاعرائن ۾ پنهنجي هڪ الڳ حيثيت بيهاري آهي، جيڪا پنهنجي ٿهيءَ جي قد آور شاعرائن ۾ شمار ٿي سگهندي. خالده سحر سومرو جو هي پهريون شعري مجموعو "آچپو گهرجي" توهان جي هٿن ۾ آهي ۽ توهان هن ڪتاب کي سٺي نموني سان ضرور پڙهندا ته خالده سحر جي شاعريءَ ۾ توهان کي هن جي فن ۽ فڪر جي پروڙ ٿي ويندي.

هن دور تائين عورت جي حيثيت اسان جي معاشري ۾ ڪهڙي آهي، ان کان توهان پليءَ پت واقف به آهيو، پوءِ به سنڌ جي عورت ادب ۾ پنهنجو نمايان ڪردار ادا ڪندي پئي اچي پوءِ خالده سحر سومرو جي هن شعري مجموعي ۾ سيئي غزل آهن ۽ هر هڪ غزل پڙهڻ جهڙو آهي. قلمڪار پبليڪيشن جو چوٿون ڪتاب آهي جيڪو توهان جي نيٽن جي آڏو آهي.

سال 2009ع کان هن فڪر ۾ هئس ته ڪو ادارو قائم ڪجي جنهن ۾ گڏيل دوستن جي سهڪار سان سلسليوار هر اديب ۽ شاعر جو مواد ڇپائي پڌرو ڪجي، انهيءَ مقصد لاءِ ڪيترن ئي شاعرن اديبن سان ملاقاتون ڪندو رهيس. نيٺ قلمڪار پبليڪيشن جو سٽ منظر عام تي اچي ويو. جنهن ۾ سائين جي ايم رئيساڻي، امتياز شاهاڻي، شيخ نهال جندائي، فياض مسافر بروهي ۽ آءُ شامل آهيون.

قلمڪار پبليڪيشن 2006ع کان ڪم ڪري پيو ۽ سلسليوار شاعر ۽ اديبن جا ڪتاب شايع ٿي رهيا آهن. ان سلسلي جي هڪ ڪڙي هيءَ بہ آهي. جنهن ۾ خالده سحر سومرو جو شعري مجموعو اوهان جي هٿن ۾ آهي ۽ توهان جي راءِ جي انتظار ۾ رهندو.

فقير محمد سنڌي

قلمڪار پبليڪيشن لاڙڪاڻو

پيش لفظ

فاش گويم آن ڪہ در دل مضمر است
اين ڪتابی نيست چيزی ديگر است

الله تعاليٰ انسان جي دماغ ۾ سڀ کان عظيم خزانو عقل جو رکيو آهي انهيءَ عقل کي سلطنت بدن آدم ۾ گويا عدهءِ وزارت حاصل آهي. اهڙي ذهن ۽ ضمير جي صاحبہ خالده "سحر" سومرو بہ هڪ آهي جنهن پنهنجيءَ شاعريءَ ۾ زندگيءَ جي هر پهلوءَ تي روشني وڌي آهي تڏهن ٻيي عورت هجڻ جي ڪري آزاد اظهار کي محصور ڪيو آهي ليڪن سونهن سپيتا ۽ سنڌ جي آجپي ۽ نجات واري فڪر ۽ نظريي سان منسلڪ آهي.

"سحر" هي سنڌ سورن ۾ اجان آهي اوهان هوندي
وطن کي آچپو گهرجي ادا نيڪين جي بدلي ۾

"سحر" دل ڪيترو آخر ڪندس پنهنجي مان قبضي ۾
ڏسي ڏک سنڌ جا توکي سنيها ٿي ڏيڻ چاهيان

"سحر" هن سنڌ ماتا جي اٿئي پارت ادا توکي
نہ هر گز ڪنڌ اي ڪونڌر جهڪائڻ جي نہ ڪوشش ڪر

" سحر" گهرجي آچپو اڄ سنڌ جو
اٿ اٿي ڪر ڪين ٻي تي ڀروسو

ڪفن ٻڌي اڄ وطن جي خاطر
"سحر" ٿي نڪتين ثواب آهي

"سحر " جي آهي تمنا هي ٻڌان !
آڇپي لئہ سنڌ تي وڙهندي وئين
"سحر" سنڌ ماتا ڏسي اوهان ڏي
وطن جي غمن کي آهي کو مٽائي

ٻچڙن جو ڏسي خون "سحر" سنڌ تي سڏکي
هر وقت پنهنجي ماءُ کي ارمان گهڻو آ

"سحر" سنيها ڏي مارن کي
سنڌ بچايو وڙهندي وڙهندي

"سحر" سلامت جيجي جيئي !
سنڌ جا ٻيڙا پار ڪجانءِ

سنڌ "سحر" آ جنت جهڙي
مٽي واري ناٽو سمجهو

"سحر" سنڌ پنهنجي ڏکن ۾ رهي ٿي
تڏهن پيي نہ سنڌين جو اتحاد آهي.

"سحر" جي شاعري سگهاري سرت ۾ سرجيل تازي تواني ۽ نئين نکور آهي. "سحر" وٽ شاعراڻو مواد ڪافي موجود آهي انهيءَ آس سان تہ آئينده بہ اهڙيءَ طرح اوهان جي هٿن ۾ "سحر" جا سهسين ڪتاب هوندا.!

ابوالقاسم محمد هاشم رئيساڻي
عيد گاهه محلو، مدئجي

مهاڳ

"سحر" جي شاعريءَ ڪي تمام غور و فڪر سان پڙهيو آهي. سندس سمورو شعر علم العروض واري قالب جي ماپ ۾ سمايل آهي ۽ ڪٿي به بحر وزن جي گهٽتائي يا چڪ نظر نه آئي، جنهن ڪري اهو سندس قابليت جو چٽو ثبوت آهي ۽ ساڳي وقت اصلاح ڪندڙ ڏانهن نظر ڪبي ته هن دور جو مايا ناز اصلاح ڪندڙ ۽ نه فقط بحر وزن جو ڄاڻو پر هن ڏس ۾ ڪيس ڪي استاد الشعراء چئجي ته ڪو وڌاءُ نه آهي. هي "سحر" جو بخت ڪليو جو اسان جي "استاد الشعرآءَ" محترم و مڪرم سائين جي ايم رئيساڻي مدئجويءَ جي مبارڪ هٿن ۾ مواد پهتو.

"سحر" جي شاعريءَ جو هي پهريون مجموعو آهي، جنهن کي پڙهڻ سان سنڌ جا چوٽيءَ وارا شاعر به داد ڏيڻ کان رهي نه سگهندا ڇاڪاڻ جو هن سنڌ واسين کي بي بها ادبي ۽ شعوري سوکڙي تحفي ۾ پيش ڪئي آهي "سحر" انهن شاعرن ۾ شامل ٿي آهي. هن انسانن کي زبردست شعور ڏنو ۽ اڄ به انهن لاءِ سنڌ تي ناز آهي هلندڙ دور ۾ جيتوڻيڪ عورتن مان شاعري ڪندڙ جو ڳاڻاپو گهٽ واري خال کي "سحر" پر ڪرڻ جي بهترين ڪوشش ڪئي آهي، جڏهن ته عورت جو شاعريءَ جي دنيا ۾ داخل ٿيڻ تمام مشڪل هوندو آهي، تنهن هوندي به هن سيني رنڊڪن سان مهاڏو اٽڪائي شاعريءَ واري دنيا ۾ داخل ٿي داد حاصل ڪيو آهي، جنهن لاءِ واقعي "سحر" تحسين جي مستحق آهي، جڏهن ته هن جو جنم اهڙي سماج ۾ ٿيو آهي جتي عورت ذات کان ڪچڻ پچڻ جا سڀ حق کسيا ويا آهن، اهڙي سماج ۾ بهادر عورت جو پيدا ٿيڻ اسان سنڌي قوم جي لاءِ اعزاز ۽ فخر آهي "سحر" جي شاعريءَ ۾ سماجي براين کي عيان ڪرڻ به آهي ته پنهنجي ديس جي جي عظمت کي به ماڻهن جي حال تي پال ڪرڻ جو احوال به ڪيو اٿس ته سندن مٿان ٿيندڙ ظلم به نمايان ڪيا آهن انهن

کان علاوه "سحر" پنهنجي والدين سان بيحد محبت جو اظهار ۽ سهيلين جو پيار هن طرح اظهاريو آهي:

*

اڄ ياد دل سان ابو ۽ امان،
خيالن ۾ سامهون اڳڻ تي پسان
*
ڏسان ٿي سهيلين سان گڏجي ويهي، مان سهرا ٿي ڳايان ادي جا گهڻا.
"سحر" پنهنجي نند پڻ جو اظهار هن ريت ڪيو آهي، پڙهي ته ڏسو!
*
نندپڻ جا قصا ڪين وسري سگهيا،
زخم دل جا اجا ڪين ڀرجي سگهيا.

"سحر" پاڻ کي غمن کان پري خوش زندگي رهڻ جي به ڳالهه ڪئي آهي:

پاڻ کي تو وٺ وٺائڻ جي ڪجي
ڳالهه ڪائي مسڪرائڻ جي ڪجي

هن پنهنجي شعر ۾ سماج جي اوڻائين جو دور ڪرڻ به نه وساريو آهي:

عجب دنيا جو هي دور آهي،
ڪميني ماڻهون جو زور آهي.
*
ڪٿي نه آهي شرف، شرافت
ڪمينو هرجاءِ مور آهي.

"سحر" انسان کي خدا جي خوف ۽ موت کان بہ آگاهه ڪري ٿي:

موت کان ڪين ماڻھون بچي ٿو سگھي
موت کي مهربان ٿيندو ناهي ڏٺو

"سحر" اسلامي فڪر کي ضروري سمجھي اظھاري ٿي:

سڀن جي ھتي رهگذر زندگي آ
سافر آ ماڻھون، سفر زندگي آ

" سحر" وقت جي حڪومت کي بہ پرکيو ۽ پروڙيو خوب آهي هن کي خبر آهي تہ "هاٿيءَ کي ڪائڻ جا ڏند هڪڙا تہ ڏيکارڻ جا ٻيا" پنھنجي حڪمرانن جو بہ اهڙو حال ظاهر ڪري ٿي:

امن جو اجان وقت وريو نہ آ،
ظلم آهي ظالم تہ رهيو نہ آ،

*

وطن کي سينگارڻ جا اعلان ٿيا،
اجا فائدو ڪنھن کي رسيو نہ آ

عوام الناس سان جيڪا هٿ جٺ ٿئي ٿي انهيءَ کي ظاهر ڪرڻ کان ڪا ڪسر نہ ڇڏي آهي.

ستم ڪش تي ستم ويتر روا ٿيندو ڏٺو آهي،
وري وارو وريو ناهي جفا ٿيندو ڏٺو آهي.

اجا "سحر" چوي ٿي تہ ستم ظريفيءَ جي ڪري انسان جو ڪافي نقصان ٿئي ٿو:

انسان هتي پاڻ پريشان گهڻو آ،
هر ڪنهن جو ويو آهي ٿي نقصان گهڻو آ.

" سحر" پنهنجي ڌرتيءَ ماتا سان پيار ڪي شعر ۾ هيئن بيان ڪيو آهي:

مٿي ماتا مٿان صدقي ڪري سر ساھ نيائي وڃ
ڪري قربان هر سامان ڌرتيءَ کي بچائي وڃ

"سحر" پنهنجي سنڌ ماتا جي آزاديءَ جو اظهار پڻ هن طرح ڪري ٿي:

آزاد ڪان اوجهل ماڻهون،
گونگو، ٻوڙو، ڪاڻو سمجهو.

*

سنڌ "سحر" آ جنت جهڙي
مٽي، واري، ناڻو سمجهو.

ڊاڪٽر بدرالدين سومرو، مدئجي

تعارف

❊نالو : خالده سومرو

❊ادبي نانُ : خالده "سحر" سومرو

❊ولديت : شير علي سومرو

❊جنم : پريل 1988ع

❊جنم ڀومي : لاڙڪاڻو شهر

❊پرائمري تعليم : گورنمينٽ پرائمري گرلس اسڪول محمد پور لاڙڪاڻو

❊مئٽريڪيوليشن : گورنمينٽ گرلس هاءِ اسڪول لاڙڪاڻو

❊ايل ايل بي : شاهه عبداللطيف يونيورسٽي خيرپور

❊شاعريءَ جي شروعات : سال 2004

عابد علي سومرو

FROM POETESS

The whole adoration is for
Almighty Allah and fathomless
Love is for our beloved prophet
(peace be upon him) who taught
Humanity the lesson of modesty
And tribute goes to his sacred
Family and his honest
Companions.

Poetry itself is not only the
combination of experiences,
observations, and ups and downs
of life but it is also a pen_
movement to get rid of evils and
malpractices of our society

My poetry is also a pen_revolution
In which there are the stories of
Sorrows and it is connected with
The hope of future

I am highly thankful to Mr. Fakir
Muhammad Sindhi who helped
Me in all directions to publish the
Book. I am also thankful to Mr.
G.M.Raisani Madejivi who
Reformed my poetry.

In the end, I am supposed to say
thanks to the whole team of
Kalmkar publication larkana.
That had my book published.

KHALIDA "SAHER " SOOMRO
LARKANA

غزل

چراغ مون نئون جلائيو آ
الائي هي ڪنهن ھُلائيو آ

بغير لالچ، خدا جي ڪارڻ
پليل ڪي رستو ٻڌائيو آ

رهيس مان مضبوط غير اڳيان
اچي ئي پنهنجن پڄائيو آ

خواب آهن سفر، حشر جا
نصيب سڀ ڪي ملائيو آ

وصل جو رشتو ازل کان آهي
اوهان نہ ڪنهن کي گڏائيو آ

اداس ٿي دل جڏهن بہ آهي
"سحر" سدائين سنڀاليو آ

محبت جي ڏکي بازي کٽڻ خاطر کپي همت
جگر تي وار گهري کي سهڻ خاطر کپي همت

سفاڪن کان ڇڏايو سنڌ پنهنجي جند کي هاڻي
عزم مضبوط ڪر پنهنجا اٿڻ خاطر کپي همت

نڀايو نينهن ڪالهوڪن، اڄوڪا رسم جا راهي
عمر ايئن گذارڻ کان مرڻ خاطر کپي همت

"سحر" کان اڳ اٿڻ گهرجي، اٿاريو پائرو پينرو
هلو ثابت قدم تي سڀ هلڻ خاطر کپي همت

ڪيو پڌرو ڏکن آهي، ڏکن ڪان ٿي پڄڻ چاهيان
عمر باقي ڪري خوشيون، سکن ۾ ٿي رهڻ چاهيان

خوابن جي بياباني، جبل، بر، ٿر اجا ٻيلا
ڦٽيل پيرين اورانگهي سڀ، خوشيءَ سان ٿي وڃڻ چاهيان

وڃا اُڪري سمنڊ سارو، بنا ڪنهن دير جي هاڻي
پرينءَ ٻر مان هجان حاضر اهو ڪم ٿي ڪرڻ چاهيان

ستائي ٿي خوابن ۾، خدا ڄاڻي ته ڇا آهي
اُها هستي حقيقت ۾ اکين سان ٿي ڏسڻ چاهيان

"سحر" دل ڪيترو آخر ڪندس پنهنجي مان قبضي ۾
ڏسي ڏک سنڌ جا توکي سنيها ٿي ڏيڻ چاهيان

اڄ ياد دل سان ابو ۽ امان
خيالن ۾ سامهون اڳ ٿي ڏسان

ڏسان ٿي ته پيائو گُڏو ٿو ڪٽي
وڃي مان به ان جا چدا ٿي ڪٽان

ڏسان ٿي سهيلين سان گڏجي ويهي
مان سهرا ٿي ڳايان ادي جا گهڻا

ڏسان ٿي مان نظرن جي آغوش ۾
سپن ڪي اچانڪ اچي ٿي وڃان

ٿيو فيصلو منهنجي سينگار جو
لٿي سج وري شل "سحر" ٿي سگهان

ننڍپڻ جا قصا ڪين وسري سگهيا
زخم دل جا اڃان ڪين ڀرجي سگهيا

ياد ماضيءَ سندي قهر آهي ڪيو
عڪس نيڻن منجهان ڪين نڪري سگهيا

وقت جا وار ويا، ڪين آيا وري
ٿي خطا ڇا ڪجي ڪين گڏ ٿي سگهيا

اي خدا ڏي وري ننڍپڻ جي عمر
لفظ دعا جا ايئن نيٺ اڪري سگهيا

"سحر" آهي ٿٿو پوءِ نروار ٿيا
ڇا ڪيان ڀروسا ڪين بيهي سگهيا

نصيب ۾ عجيب خواب هن
غريب جا غريب خواب هن

وڃي وڃان ڪٿي وڃي لڪان
پيا پٺيان رقيب خواب هن

ڀڄي ڀڄي پيس ته مان ٿڪي
اچي ٿيا قريب خواب هن

سجاڳ ٿي وري نئين "سحر"
ڪڏهن ڪڏهن طبيب خواب هن

سنڌ جي خوشبوءِ ۾ پچندي رهيس
روح ۾ ئي سنڌ سان جڙندي رهيس

آجپي جو راز آ اتحاد ۾
هي سنيهو سنڌ جو ڏيندي رهيس

سنڌ منهنجي ماءُ ۽ تنهنجي بہ آ
ايئن پنهنجن کي لقب ڏيندي رهيس

"سحر" جو مون کي صدائون ٿيون اچن
جاڳ ۽ جاڳاءِ هي ٻڌندي رهيس

هتي ئي گلابن جي سرهاڻ آهي
خوشين ۾ خوشين جي بہ چانڊاڻ آهي

عجب آهي منظر خوشي ۽ غميءَ جو
خوشين ۾ روئڻ جي بہ واڪاڻ آهي

پڇيو ڪين مون ڪان نہ پلجي بہ ڪوئي
اوهان ڪي اکين ۾ ڇو لالاڻ آهي

مليو آجپو آهي سيني ڪي ليڪن
"سحر" سنڌ شايد غمن ڪاڻ آهي

ڏٺي ديس جو پاڻ برباد آهي
ٻڌڻ وارو ڪونهي هي فرياد آهي

غمن ۾ گذارن ٿا هت ديس واسي
تڏهن منهنجي دلڙي ٿي ناشاد آهي

ڪري سنڌ قبضو رهيا غير آهن
اچا ٻيي انهن لاءِ امداد آهي

"سحر" سنڌ پنهنجي ڏکن ۾ رهي ٿي
تڏهن ٻيي نہ سنڌين جو اتحاد آهي

ديس لئہ اهتمام ڪرڻو آ
وقت سر سڀ، تمام ڪرڻو آ

ساهہ جيجل مٽان ڪرڻ صدقي
عشق جو انتظام ڪرڻو آ

ڪنڌ ڪونڌر جهڪائيو ناهي
سنڌ کي پر سلام ڪرڻو آ

سنڌيو سڀ بشير جهڙا ٿيو
هيءُ پيغام عام ڪرڻو آ

"سحر" سڀ واعده وفا خاطر
پنهنجو قائم ڪلام ڪرڻو آ

وري اڄ ويل وقت دهرائجي ٿو
حوّا جي نياڻيءَ کي دفنائجي ٿو

ظلم آهي جاري نہ انصاف آهي
وڃي شاهدن کي بہ مارائجي ٿو

نياڻي کي ناحق ڪري ڪاري پنهنجي
سبب سو بہ غيرت جو سڏرائجي ٿو

الم ڪوڙ جو اوچو آهي اڃان چو؟
سدا سچ کي هر جاءِ هارائجي ٿو

"سحر" جنهن بہ آواز اوچو ڪيو جي
وڏو مچ انهيءَ لاءِ ٻارائجي ٿو

ابي ۽ امان کي آهي جنهن سجاتو
انهيءَ تي خدا جو تہ هوندو آ سايو

امان چئي اڱڻ ۾ مان ڪنهن کي پڪاريان
مون کي منهنجي جيجل پياري پسايو

نٿي ماءُ وسري، توڙي ڏينهن ٿيا هن
انهن کان پڇيو جن آ جيجل وڃايو

ابي ۽ امان جي ڪيان ڳالھ ڪھڙي
"سحر" کي سکن ۾ انهن هو نپايو

جاهل آهي گنيپيرن ۾
ريتن رسمن زنجيرن ۾

رات ڏٺائين خواب هزارين
سوئي گم صم تعبيرن ۾

مرندو ناهي جيئرو آهي
ليکڪ پنهنجي تحريرن ۾

"سحر" سدائين عالم، فاضل
ويچاريندو تفسيرن ۾

رات جو هر خواب ايندو آ
ننڊ کي پيي شباب ايندو آ

کو ڏڃي ساهہ جي ڪري تنهن تي
بيوسيءَ جو خطاب ايندو آ

درد دل مان پري ڪرڻ خاطر
ها هٿن ۾ ڪتاب ايندو آ

"سحر" خاموش ٿي رهان بهتر
توٽي جو هر جواب ايندو آ

آدم جي آئي اولي ماڻهون هزار آهن
انسانيت جي اندر ٿورا شمار آهن

هر روز ٿو وڪامي مزدور پيٽ خاطر
توکي شراب جا هي گهرا خمار آهن

ويچار ڪو ڪيو ٿئي تنهنجي هٿن ڪان ڦرجي
ماڻهون خدا جي در تي ڪندا پڪار آهن

رشوت وٺي ٿو ڪائين الله ٿو رنجائين
بلڪل اجان نبيءَ جا توتي ميار آهن

سانجهي "سحر" بکن ۾ ماڻهون رهن ٿا ڪيئي
سردار تون انهن جو توکي قرار آهن

ٻوڙي ٻوڙي تاريو ڇو ٿا؟
ناحق ناري ماريو ڇو ٿا؟

دوست اوهان جا سڀ هت آهيون
دشمن سمجهي واريو ڇو ٿا؟

ڪين ڪريو ٿا منهن تي شڪايت
بغض ٻگهڙ ڪي ڏاريو ڇو ٿا؟

جذبن ڪي رانديڪو سمجهي
ماڻهن ڪي آزاريو ڇو ٿا؟

ريت ڪُريت اوهان جي آهي
"سحر" ڪي ساڙي ساريو ڇو ٿا؟

ڪين ڪر اعتبار ماڻهن تي
دل ڇري بار بار ماڻهن تي

وقت موٽي وري نہ ايندو آ
ڇا ڪجي؟ رهگذار ماڻهن تي

نير نيڻين ڪٽي ڇڏ لڪائي
ڪين ٽي اشڪبار ماڻهن تي

"سحر" غم جو اثر ڪري ٿو پر
چپ ڪجي سوڳوار ماڻهن تي

رات وارا خواب نيڻن ۾
ٿا لڳن ماهتاب نيڻن ۾

چنڊ جي روشني چٽي ليڪن
وڏ اجا آفتاب نيڻن ۾

عڪس آهن اکين اڳيان باقي
ڇا ته آهن گلاب نيڻن ۾

رات ۽ ڏينهن يا "سحر" سانجهي
وقت جا هن حساب نيڻن ۾

عجب دنيا جو هي دور آهي
ڪميني ماڻهون جو زور آهي

ڪٿي نہ آهي شرف، شرافت
ڪمينو هر جاءِ مور آهي

عزيز رشتا خسيس ٿي ويا
اڄا بہ امڪان اور آهي

غريب ماڻهون سماج اندر
"سحر" سدائين ڪو ڏور آهي

اوچتو حادثو ٿيندو آهي ڏنو
هر ڪنهن ڪي هتان ويندو آهي ڏٺو

موت کان ڪين ماڻهون بچي ٿو سگهي
موت ڪي مهربان ٿيندو ناهي ڏٺو

ڪو سڪندر جيان پنهنجي اکين اڳيان
سچ ڪي هيٺ لهندو نہ آهي ڏٺو

ڇا سبب آ هتي گهر ۾ اچا
"سحر" ڪي مسڪرائيندو ناهي ڏٺو

انائن جو هتي هر سلسلو آهي
جفائن جو هتي هر سلسلو آهي

ڪٿي اڄ ڪٿ بهارن جون هوائون هن
خزائن جو هتي هر سلسلو آهي

ڪٿي عيدون، ڪٿي ماتم مگر پوءِ ٻي
صدائن جو هتي هر سلسلو آهي

رهي ٿو چو منهنجي ناڪام نيڻن ۾
خوابن جو هتي هر سلسلو آهي

"سحر" سانجهي ڳڻيندي سال ويا گذري
حسابن جو هتي هر سلسلو آهي

خواب آ يا خيال آهي
سوال ۾ ئي سوال آهي

چري نہ سمجهي سگهي آ دلڙي
حواس ڪان ٿي بتال آهي

حيات هوندس خوشين حوالي!
ملي نہ ڪا شيءِ ملال آهي

گهڙي پلڪ جي حُسن جواني
رهيو نہ باقي جمال آهي

"سحر" خدائي پٽي پڙهائي
ڏسو قلم جو هي ڪمال آهي

عجب زماني جو موڙ آهي
الائي ڇا جو هي گوڙ آهي

نفيس دل کي هٽن ٽا پٽر
سندن هي ساڳيو ئي توڙ آهي

نظر نہ آهي نظر نظر ۾
بري هي صحبت جو جوڙ آهي

"سحر" ئي آهي سحر سدائين
ڪٿي تہ اوندھ جو توڙ آهي

ملندو وري نظارو
درياهہ جو ڪنارو

سو چنڊ ڪي بہ ڇهندو
جنهن جو خدا سهارو

اوندهہ رهي نہ رهندي
اڀريو اجهو ستارو

توتي "سحر" لڳي ٿو
جو روح ٿئي اجارو

مليا ڪيئن سوچيندي هان!
وڇڙيا ڪيئن سوچيندي هان!

سندر ڳالهيون ساهيڙين جون
نسريان ڪيئن سوچيندي هان!

جيون جا غم سهندي سهندي
گذريا ڪيئن سوچيندي هان!

وسرڻ جهڙا ڪين هئا پر
وسريا ڪيئن سوچيندي هان!

پنهنجا وعدا "سحر" سدائين
پاڙيان ڪيئن سوچيندي هان!

ديس کي کو چڙي تي روانو ويو
دل جو گلشن اجهو تي ويرانو ويو

زور زور واري سان جهڪايو نہ آ
پيار ۾ آدمي تي ديوانو ويو

نانگ نڪري ويو پيٽو ڪٽجي پيو
هي سين کي لڳي هٿ بهانو ويو

سچ چوڻ جي خطا مون ڪئي جابجا
پوءِ دشمن منهنجو تي زمانو ويو

آ قصو هي سچو "سحر" جي روح جو
موت ان پوءِ چو تي فسانو ويو

ڏيئي مان جي ڏيئو ٻرندو
روشن روشن گھر گھر ٿيندو

ساٿي ساري گڏجي هلبو
منزل ملندي پنڌ ٻه ڪٽندو

محرم آهي مجرم بڻيو
دل جو ڪيئن گھاءُ ڀريندو

انسانن جا سک وڃائي
ڏکيو ٿيندو ڏک جي ڏيندو

"سحر" مقدر تنهائي آ
ڪيستائين راهي رهندو

پيار پنهنجو ڪٽي آزمائي ڏسو
ڪنهن ٻ محتاج ڏي هٿ وڏائي ڏسو

مرڪ منهن تي رکو جي رکي ٿا سگهو
ڪا اداسي اڪين ۾ لڪائي ڏسو

بيوسي نانءِ سان زندگيءَ کي زهر
جي گھرو ٿا ڏيڻ دل لڳائي ڏسو

ننڊ سانجهي "سحر" ڪين ايندي ڪڏهن
پئجي ويندو پتو دل ڦرائي ڏسو

قصو ڏينهن جو يا ڪجي رات جو
غمن جي کهاڻين جي حالات جو

هجر ۾ جنهن ڪاٽيو سموري عمر
ڪندو ڇو نہ ارمان جذبات جو

نہ وڃ پاڙ ڪان وڻ، ذرا سوچ ڪر
پڪي ڪاڙي ويندا، ٿي برسات جو

"سحر" ۾ سياڻي عمل ڪر، نڪي
فصل پوکيو خواب خيالات جو

امن جو اجا وقت وريو نہ آ
ظلم آهي جاري ۽ ظالم نہ آ!؟

ظلم ساڳيو آ، ستمگر ٿا مٽجن
سکن جو پهر ڪو بہ پسيو نہ آ

وطن کي سينگارڻ جا اعلان ٿيا
اجا فائدو ڪنهن کي رسيو نہ آ

"سحر" هن اجا نفرتون چوٽ تي
سڄڻ ساٿ ڏيندڙ ڪو رليو نہ آ

واري واري وار ڪجانءِ
ساري ساري سار ڪجانءِ

وجبو طوفانن کان نڪري
واعدا پاڙي پار ڪجانءِ

سختيءَ سان ڪجھ ورڻو ناهي
پنھنجن سان تون پيار ڪجانءِ

سنڌ امڙ جي ويرين کي تون
ماري ماري مار ڪجانءِ

"سحر" سلامت جيجي جيئي
سنڌ جا ٻيڙا پار ڪجانءِ

پياسن ڪاڻ پياسيون هن
اکيون هنڙي نراسيون هن

امن جي لاءِ پيرن تي
گهٽو ئي باس باسيون هن

اڙي! واعظ ڪيو تو بند
قلعي اندر ڪي ساسيون هن

"سحر" هن سنڌ جي اندر
هزارين روز ڦاسيون هن

گڏجي گڏجي هلندي هلندي
وچڙي وياسين ملندي ملندي

لڙڪ ڪري پيا مستقبل تي
روز رُناسون ايندي ويندي

ساهيڙيون ٽيون مونکي سارن
ڪلندي ڪلندي روئيندي روئيندي

"سحر" سنيها ڏي مارن کي
سنڌ بچايو وڙهندي وڙهندي

ستم ڪش تي ستم ويتر روا ٿيندو ڏٺو آهي
وري وارو وريو ناهي، جفا ٿيندو ڏٺو آهي

هجان مان گڏ سهيلين سان صلاحن ۾ ايئن مون ڪي
مليو ناهي وري موقعو، جدا ٿيندو ڏٺو آهي

رهي آزاد آهي دل نہ ٿي سمجهي نصيحت ڪي
الائي ڇو اجان واعظ! خفا ٿيندو ڏٺو آهي

"سحر" سانجهي خدا ڄاڻي ڪمي ڪائي ڪٿي ڪانهي
هتي هر ڪو انائن جو خدا ٿيندو ڏٺو آهي

انسان هتي هاڻي پريشان گهڻو آ
هر ڪنهنجو ويو ٿي نقصان گهڻو آ

ناشاد رهي دل ٿي سدا پوءِ ڪجي ڇا؟
راحت نہ مگر موت جو سامان گهڻو آ

ڪو شخص ٿيو عشق ۾ بي راهہ پيياسو
مستان جي امڪان جو ميدان گهڻو آ

ٻچڙن جو ڏسي خون "سحر" سنڌ ٿي سڏڪي
هر وقت پنهنجي ماءُ ڪي ارمان گهڻو آ

تنهنجي شام سهاني هوندي
هر شيءِ ۾ آساني هوندي

تو وٽ تحفا ۽ دل واري
ڪا تصوير نشاني هوندي

اڄ ٻه اداسي پلجي پيئي
موسم تيز ڪماني هوندي

روشن آهي "سحر" اوهان لئه
منهنجي لاءِ امڪاني هوندي

جلي دل جلائڻ مون کي آهي ايندو
کلي سپ کلائڻ مون کي آهي ايندو

ڪري ماٺ ويهي رهان يا تہ ورنہ
کرو سچ ٻڌائڻ مون کي آهي ايندو

سچي ڳالهہ آهي سوين لڙڪ پنهنجا
اکين ۾ لڪائڻ مون کي آهي ايندو

"سحر" سوچ دنيا هي سوڙهي ٿي وئي آ
مگر منهن مٽائڻ مون کي آهي ايندو

فسانو اڳڻ جو اجان ياد آهي
سهيلين ملڻ جو اجان ياد آهي

سهيلين سان گڏجي سمنڊ ڪناري
پهر گڏ گهمڻ جو اجان ياد آهي

هُيون ڇوڪريون سڀ پنهنجي پاڙي واريون
ڪلاسي هجڻ جو اجان ياد آهي

سڄي رات ننڊ ۾ ڏٺم خواب اهڙا
"سحر" سو روئڻ جو اجان ياد آهي

الفت پريو هي آدم انسان پيو سڏائي
ناهي ورونهن پو پل حيوان پيو سڏائي

اظهار عشق جو ڪيو هن پنهنجي پر ۾ آهي
ليڪن عوام هن کي مستان پيو سڏائي

جيون سواءِ هن جي گهارڻ ٿيو جي مشڪل
سو شخص زندگيءَ کي ارمان پيو سڏائي

ٿيندو "سحر" يقينن جي اعتبار آهي
هر دلعزيز سڀ جو جانان پيو سڏائي

سدائين پنهنجي سوچن جا، نہ ڪر ھي بند دروازا
ڪٽي احساس يادن جا نہ ڪر ھي بند دروازا

اڏامڻ ڏي پکين تون ڪليل پنهنجي فضائن ۾
پکين جي هاٽي پيجرن جا نہ ڪر ھي بند دروازا

اڇن ٿا خواب، ڊوڙيندا، خوابن جو سهارو آ
مگر منهنجي تون ننڊن جا نہ ڪر ھي بند دروازا

ڪجن ڪهڙيءَ طرح جذبا "سحر" سر ساهہ قبضي ۾
ٿتل هن بند نيڻن جا نہ ڪر ھي بند دروازا

سواء دل جي مقام کھڙو
عظيم آهي قيام کھڙو

بغير پيئڻ وڃائي ويهان
ٻڌائي ساقي آ جام کھڙو

عجب زماني جو سلسلو آ
ڏنو هوائن پيام کھڙو

پيار دلدل ۾ پاڻ ڦاسي
اسان وياسين تمام کھڙو

پٽر "سحر" تي وسائيو جن
هيو انهن جو نظام کھڙو

هٿائي خواب خيالن جا حقيقت ۾ ملڻ گهرجي
پري ڪان چنڊ ڏسجي ٿو وجي ويجهو ڏسڻ گهرجي

رڪون ٿا آرزو دل ۾، گهمون گڏجي فضائن ۾
سهيلين ساٿ سامونڊي ڪناري تي هجڻ گهرجي

اڪين مان لڙڪ هاريندي ويا هن سال ڪي گذري
مليو آ موقعو هاڻي اسان ڪي خوش ٿيڻ گهرجي

وفا عيوض وفا گهرجي، جفا سان ڇا وجي پنهنجو
"سحر" جي روشني گهرگهر، ڏيڻ گهرجي ٿيڻ گهرجي

تون مقدر کي آزمائڻ ڏي
پاڻ آزاد پير پائڻ ڏي

ها غمن سان گهڻو نڀايو آ
ڪا خوشين کي گهڙي ملهائڻ ڏي

ڇو پکين کي ڪٽي تو واڙيو آ
کول پڃرو پکي اڏامڻ ڏي

ڪر وڃي احتساب عملن جو
عشق کي دل ۾ گهر اڏائڻ ڏي

ٿئي نہ شايد ملڻ "سحر" ايئن
آڻ خوشيون غم ڀڃائڻ ڏي

پاڻ هاڻي پيار کان پلجي ڪٽي!
سور پنهنجو پاڻ کي سلجي ڪٽي!

قاعدو دنيا جو ڪو ناهي رهيو
روشنيءَ جي ڪاڻ خود جلجي ڪٽي

پاڻ پنهنجا غم ڪجن دل ۾ دفن
مسڪرائي لوڪ سان ملجي ڪٽي

گل مٿان ڪر بندشون تون پي "سحر"
جيستائين مهڪ جهلجي ڪٽي

لڙڪڻ جي برسات رهي ٿي
جذبن جي جذبات رهي ٿي

عمر تمامي ساٿ نہ گهريو
مخصوص ملاقات رهي ٿي

چنڊ نہ گهرجي مون کي مولا!
دل ۾ روشن رات رهي ٿي

تو بن ٻي جي جاءِ نہ ڪائي
دل ۾ تنهنجي تات رهي ٿي

"سحر" سلامت ملڻي آهي
هر ڪنهن وائي وات رهي ٿ

سوين گل گلابي چمن ۾ ڦٽائي
محبت جا موتي هٿن ۾ ورهائي

سدائين رهيو خواب ۾ آدمي آ
خوابن جو تعبير ڪوئي ٻڌائي

خيالن ۾ جنهن ڪي رهڻ آ ڏنو مون
اچي ننڊ ۾ سا گهڙو ٿي ستائي

محبت جا ڪشڪول ڏيندا پريندا
جڏهن سنڌ آزاد از خود چوائي

"سحر" سنڌ ماتا ڏسي ٿي اوهان ڏي
وطن جي غمن ڪي آهي ڪو مٽائي؟!

لڙڪ پيئي هاريان، ديپ ويٺي ٻاريان
آس آهي آس جي آس کي ٿي ساريان

روز راڙو روح کي، آهي من! پو ڇا ڪجي؟
بيوسيءَ جي زور تي آب نيٽين هاريان

سير ۾ ٻيڙو وچي سو ڦري ڇوڦير ٿو
هٿ دعا جي واسطي مان خدا ڏي ٿي کڻان

دل خدا جو گھر بہ آ، دل محبت جاءِ پِيِي
تو تہ ڪعبو ڍاهيو مان پئي ٿي ٿاهيان

آ دعائن جو "سحر" پروسو دل کي اجان
دل لڳيءَ سان دل کٽي دل وري ٿي جوڙيان

مقدر جو مون تي هي ٽورو ٿي پئي هان
نہ هر خواب منهنجو اڌورو ٿي پئي هان

نوان ملڪ آزاد ٿيندا ٻڌون ٿا
هي جذبو ئي ساجهر سوبرو ٿي پئي هان

غمن جا هي بادل نہ برسي پون هان
امان سنڌ آجي آ نعرو ٿي پئي هان

"سحر" ناهي پرواهہ جي دير ٿي آ
اڳئي جان وطن جو ظهورو ٿي پئي هان

درياهہ جي ڪناري دل کي پياس آهي
زندهہ وجود ۾ دل ڇا لئہ نراس آهي

آهي ڪيو مقدر خوشين کان ڌار آخر
دردن جي دائري ۾ آيو قياس آهي

هر ڪو ڪئِي ٿو لوڙيو، ٻي تي ميار کھڙي
تنها نہ آهيان مان، دنيا اداس آهي

جيون جو آهي مطلب، هر حوصلو "سحر" سان
پنهنجي صبر شڪر سان ڪرڻو ڪراس آهي

حال دل جو نہ توکي ٻڌائي سگهيس
درد کان ڪين دل کي بچائي سگهيس

منهنجي قسمت ۾ سک جو اچڻ ڪين هو
آس جو ڪين ڏيئو وسائي سگهيس

خواب جي ٿي نہ تعبير آهي سچي
جوت جيون مٿان نہ جڙائي سگهيس

هر شئ نئين ڪري سوچ تبديل ڪيم
ها مگر گهر نہ پنهنجو ٺاهي سگهيس

سلسلو سازشن جو رهيو زور تي
ڪين پنهنجي قدم کي وڌائي سگهيس

ڪوششون ڪوڙ ڪيم تان وساري ڇڏيان
ڪين دل تان "سحر" کي هٽائي سگهيس

رهن تا خواب لڙڪن ۾
اجان ڏينهن رات نيڻن ۾

مِليُون هُن جي ئي نالي تي
لطف هو تن سزائن ۾

خزان موسم آ پن ڇڻ جي
ڇنا ويا سون بهارن ۾

ڪيان ڪيئن وقت کي واپس
"سحر" ناهي صدائن ۾

هر وقت فڪر ۾ آ
دل تنهنجي ذڪر ۾ آ

ڏيئو ٿو ٻري دل ۾
ڏينهن رات اثر ۾ آ

منزل نہ ملي ڪنهن کي
هر ڪوئي سفر ۾ آ

دنيا ۾ ملڻ مشڪل
آسان حضر ۾ آ

افسوس منهنجو جيون
ساحر جي "سحر" ۾ آ

وفا جي مونکي تلاش آهي
خدا جي مونکي تلاش آهي

مقابلو مان ڪري سگهان ٿي
عصا جي مونکي تلاش آهي

خوشيون اوهان کي ڏيڻ جي خاطر
حنا جي مونکي تلاش آهي

ٻريو جي قبلو تڏهن ڪان ٿيندي
فنا جي مونکي تلاش آهي

"سحر" ٿي ايندس يقين رک تون
دعا جي مونکي تلاش آهي

بهارن جي نظارن مان ملي مون کي خوشي آهي
پرين پنهنجن پيارن مان ملي مونکي خوشي آهي

سوين حاسد حسد ۾ گم اچان آهن ڏسان ٿي مان
مگر پوءِ ٻي ٻارن مان ملي مونکي خوشي آهي

ٻيڳي ٻيڙي بحر جي سير ليڪن، خدا ڪارڻ
ڪنارن جي سهارن مان ملي مونکي خوشي آهي

"سحر" سانجهي خدا جي وس، خدا جو هر نظارو پس
۽ مسجد جي منارن مان ملي مونکي خوشي آهي

پاڻ کي تو وٽ وڃائڻ جي ڪجي
ڳالهه ڪائي مسڪرائڻ جي ڪجي

ڪوڙ جا حامي هزارين ٿا ڏسون
چا پلا پو حق لڪائڻ جي ڪجي

پيار اڄڪله جو سچو ثابت نہ آ
پوءِ چا لئہ دل لڳائڻ جي ڪجي

"سحر" بندي تو ڪئي مونتي گهٽي
ڪجهہ نہ ٿيو حاصل چڙائڻ جي ڪجي

لڪي نہ ڪجهہ پيي لڪائڻو آ
پيغام حق جو پچائڻو آ

پنهنجي ئي گلشن کي پاڻ پاڻي
ڏئي اوهان لئہ بچائڻو آ

بهار بادل سان پرجي ايندو
ڏڪار تنهن دم پڄائڻو آ

خدا جي قدرت خدا ٿو ڄاڻي
حيات کي بس هلائڻو آ

ڪوئي نہ رهندو هتي هميشہ
سفر جو عرصو گذارڻو آ

اوهان اسان کي ڏڪائيو پل
اسان کي پنهنجو نپائڻو آ

ورونهن ويرن هٿان هٿئون هٿ
ڪسيو آ تنهن کي ورائڻو آ

اگر جي منزل مراد آهي
"سحر" قدم کي وڌائڻو آ

لڪيل سڀ راز اندر جا پنل نيٽن ٻڌايو آ
ڏسي هي حال نيٽن جو چغلخورن هُلايو آ

ملي صدمو اوهانکي ڪو ارادو ڪونہ هو ڏاريو
ڪڏهن پيي ڪينڪي اهڙو اکر پنهنجو اچاريو آ

ڪجي ڪاوڙ اجايو نہ ذرا سوچي قدم کڻجي
مونکي پنهنجن الائي ڇو کٽي دل تان ڏڪاريو آ

"سحر" کي سائبان سمجهي ڪئي اربعہ خطا آهي
اوهان جي مرضي آ اسان سچ چئي ٻڌايو آ

هر الم آهي غم دل جي اندر اڃان
پوءِ پيو ٿي رڪان سڪ سمندر اڃان

تو ڇيو گھر بہ آ قيد خاني مثل
ٿي سگھين ڪينڪي تون سڪندر اڃان

ساٿ تنهنجو نہ آ تو وساري ڇڏيو
شاهدي ٿو ڏيئي ڪيٽي بندر اڃان

گم گھٽو وقت مان ٿي ويس سوچ ۾
ڇو نہ واپس ٽيس ٿي "سحر" گھر اڃان

سڪندر: ذوالقرنين بادشاهہ

جي وقت ويو هوندو واپس نہ ڪيو هوندو
اظهار ڪرڻ لاءِ ڇا ڇا نہ ڇيو هوندو

آزاد رهي دلڙي ٿي قيد نہ آ ڪنهن جي
مضبوط ارادن ۾ ڪو شخص رهيو هوندو

الفت بہ ازل ڪان ئي درياهہ مثل آهي
سهٽي نہ ٻڏي هڪڙي ڪک پن بہ لڙهيو هوندو

منزل نہ "سحر" آهي جو ماٿ ڪري ويهي
اڳتي جي وڌيو هوندو هر رنگ رچيو هوندو

وقت جو وقت تي وار ٿيندو ڏٺو
وار پي آرئون پار ٿيندو ڏٺو

وقت ويندو رهيو مات ڏيندو رهيو
پيار ۾ آدمي ٻار ٿيندو ڏٺو

عشق سامونڊ آ، هي سياڻن چيو
پيار ڪندڙ اُتان پار ٿيندو ڏٺو

رات ۽ ڏينهن جي درميان "سحر" جي
روشني کي چمڪدار ٿيندو ڏٺو

دل جليا جيئڙا اجان تائين
تنهنجا هن ليئڙا اجان تائين

واٽ ڪهڙي جا آهيون راهي؟
حال ڪو هينئڙا اجان تائين

آءُ تون روشني ڪٽي جانان!
ڏورين ڏينهنڙا اجان تائين

"سحر" جي آسري نہ ويهي رهہ
ٿي وِسِيَا ڏيئڙا اجان تائين

زندگيءَ ۾ ايئن ڏٺو اڪثر
ڪنهن وچايو نہ ماڻيو اڪثر

ڪو سراسر جهان ۾ ناهي
ڪو ڪِليو ڪو روئاريو اڪثر

ڪنهن ڪي ڪجهہ ڪين هٿ لڳو هوندو
ڪنهن تہ وارو وڃائيو اڪثر

سنڌ ماتا سڌي رهي آهي
منهنجا ٻچڙا بچائيو اڪثر

"سحر" ٿيندو نہ رات هوندي من!
ها قوم ڪي وڏائيو اڪثر

وري ننڊپڻ جو آيو وقت ناهي
ملڻ ۽ کلڻ جو آيو وقت ناهي

اجان دل تي منهنجي سهيلين کي ساري
وري گڏ هجڻ جو آيو وقت ناهي

پنهنجي پاڙي وارين سهيلين سان گڏجي
بهانو گهمڻ جو آيو وقت ناهي

اڳڻ هي اَباڻو "سحر" ساڳيو آ
اجان حق چوڻ جو آيو وقت ناهي

ياد اوهان جي آئي آهي
نيڻن جا سپ بند ٽي ڏاهي

ڪين رهياسين پاڻ سنڀالي
وقت اسانکي ويو ڪيرائي

هاڻي نشاني کهڙي ڪم جي
صحن کان ويو آ پيرَ هٽائي

ڪيئن ٻڌايان توکي صدائون؟
پٽ انا جي ويٺين ٺاهي

"سحر" صبر ۾ رک جذبن کي
ڏيڻو آ سو رب ٿو چاهي

آچپي جي جستجو ڪندا رهو
سنڌ کان سپ جا رستا پڇو

عشق تنهنجو سنڌ سان منهنجو بہ آ
هي سپين ۾ ئي وڏايو حوصلو

سنڌ جو ئي ڪاش ديوانو سڏن
خوش نصيبي جو لقب هي آ وڏو

"سحر" گهرجي آچپو اڄ سنڌ جو
اٿ اٿي ڪر ڪين ٻي تي پروسو

محبت ۾ دل کي ئي سرشار ڪر تون
وطن جي خزان کي ٻہ ملهار ڪر تون

ٽڙي پوندا گلڙا، ٿي گلشن ۾ خوشبو
سڄي سنڌ صحرا کي گلزار ڪر تون

صدا آخري هي ڏئي ڏسجي شايد
اچن، پيروسو ڏينهن ٿي چار ڪر تون

اڃهو فرڪو ڦريو، نہ فرعون رهندو
ظلم ئي ڪندڙ تي ڪي ڦٽڪار ڪر تون

هتي ڪين ڏسبو ڪو لشڪر يزيدي
حسيني "سحر" تہ بيدار ڪر تون

ڏئي دل پاڻ ديوانو بڻائڻ جي نہ ڪوشش ڪر
وفا جو دور ناهي، سر ڪٽائڻ جي نہ ڪوشش ڪر

رڳو واقف نہ پنهنجي سر مگر تو روح ڪان آهيان
ڏئي پردو ڪلڻ ۾ غم لڪائڻ جي نہ ڪوشش ڪر

اٿئي وس جا وسائي وٺ، حقيقت ڪي لڪائڻ جي
صداقت ڪي اجايو تون مٽائڻ جي نہ ڪوشش ڪر

"سحر" هن سنڌ ماتا جي اٿئي پارت ادا توکي
نہ هرگز ڪنڌ ڪونڌر جهڪائڻ جي نہ ڪوشش ڪر

چمن ۾ آئي بهار آهي
پکين جي پياري پڪار آهي

ڪوئل آ ڪاري ته رنگ ۾ پر
سندس ئي مٺڙي تنوار آهي

سکي نه توڏي ميار منهنجي
تنهنجي رسڻ ۾ پيار آهي

جيون ڏکن سان ڀريل رهيو آ
سکن ڪيو سڀ ڏڪار آهي

"سحر" سويري اسان جي تر ۾
پکين جي سهڻي قطار آهي

پري کان چنڊ کي پنهنجو سڄڻ سمجهيو اجايو مون
سندس ئي روشنائيءَ کي پيشانيءَ تي سجايو مون

ڪيم ڪوشش خبر ناهي، گلن جي آسري ويتر
غمن جي خاص ڪنڊن سان اجان گلشن وڌايو مون

اچي گڏ ٿي افق هيٺان سڄي آسال جي اوندهہ
هوا پيي تيز ٿيندي وئي جڏهن ڏيئو جلايو مون

اجهي سانگي وري وريا، اٿل ٿي آهي درياءَ جي
"سحر" برسات پئي آهي، دعائون ٿي گهرايو مون

بچڻ پئي بار بار چاهيو
وري اهو وار وار آيو

گهڙي ته گذري وئي پو ليڪن
اکين ۾ آسار سار سايو

اميد پنهنجي وئي آ رهجي
رکون ٽا هر ڏار ڏار رايو

ظلم اڃان پي ختم نه ٿيو آ
هتان سيئي تار تار تاريو

"سحر" سڏي ٿي اسانکي ماتا
اڪاريو آر پار پاريو

ڪو ڪڏهن پنهنجو پرايو آ لڳو؟!
ڏاريو رشتو ڪو پنهنجو آ لڳو؟!

غير سان منسوب ڪيئن هو ٿيو؟
مونکي ظاهر هر ڪو تنهنجو آ لڳو

چوڏهين جي رات تارن سا هئي
چنڊ تنها ڇو اڌورو آ لڳو؟

توبہ مشڪل سان ڪيو هڪ سوال هو
جيڪو هو سولو ۽ سولو آ لڳو

"سحر" ۾ ڪهڙي سبب مغموم هو
اڀ ۾ پو تارو تارو آ لڳو

سمورو دل جو احوال آهي
نڪي اجايو خيال آهي

زبان سان ڪجھ ڪچي نہ سگھيو
ڪيو اکين سان ڪمال آهي

تنهنجي چا پيتا ڪيان مان ڪنهن سان
اهڙو نہ ٻي ۾ جمال آهي

روئاريو ٿا ڪلائيو ٿا
اوهان جو گفتو ڪمال آهي

سواءِ تنهنجي لڳي ٿي بستي
اجها بلندي زوال آهي

ڪريو ارادو اڱڻ اچڻ جو
"سحر" سکين کي سوال آهي

فسانا سڀ ويا وسري
زمانا ڪجھ ويا گذري

نياڻ نينهن وارا اڄ
ديوانا ٻيي ويا وڪري

شمع شعلي مٿان ڪيئي
هي پروانا ويا اسڙي

اوهان ڪان پوءِ نيڻن مان
نڪي سپنا ويا وڇڙي

"سحر" سارون سڪين جون سڀ
آهن دل تي اڃان فڪري

اسان جي خوابن کي ملندا ڪنارا
نظر مان نظر جا کلندا نظارا

خدا جو ئي عطيو محبت کي سمجهو
مگر ڪيئي الفت ۾ آهن خسارا

خدا ۾ اميدون رکڻ نيڪ آهن
ٻڏائن ٿا ايئن قدر جا ستارا

سچو عشق الله وارن جو آهي
سوائي خدا جي اجايا سهارا

"سحر" سانجهي آهن مڪانن ۾ ڄارا
ويا هن لڏي هن شهر مان پيارا

نهاريندي رستا، پيا نيڻ روئي
ٽٽا پنهنجا رشتا، پيا نيڻ روئي

ملياسين جنهن رستي، اُتي نيڻ اٽڪي
ڪنيا عڪس تنهنجا، پيا نيڻ روئي

سيئي حسرتون دل جون، تڙپي اچانڪ
حشر ڪن ٿيون برپا، پيا نيڻ روئي

"سحر" ديس وارن تي، ٿيندي رهي ٿي
جڏهن لاش پهتا پيا نيڻ روئي

جڏهن خيال تنهنجو وري دل ۾ آيو
ڏنم چنڊ چهرو تنهنجو ٿي پسايو

ارادو منهنجي گهر اچڻ جو ڪيو هن
نئين سر مون گهر پنهنجو آهي سجايو

ٿئين تون جو مون کان، جڏهن رنج ناحق
ته نيڻن به ساوڻ جو بادل وسايو

ويو سال گذري، "سحر" ڪين آهي
خوشين گهر اچڻ لاءِ ماتم ملهايو

وقت ڏکيو گذر، ٿي ٻه ويندو ضرور
پاڻ وٽ نيٺ ڪو سک ايندو ضرور

هي تصور رهيو، بيوفائي ڪري
هو ڏڪاري مونکي، درد ڏيندو ضرور

ناهي انڌير ڪا، دير ناهي مگر
عدل جو دور واپس، ٻه ٿيندو ضرور

اڄ نشي ۾ غرق، پر سياڻي اهو
شخص روئي پريشان، ٿيندو ضرور

"سحر" جو هر پکي، ٿيندو هوشيار آ
چوٽي پاڻيءَ لاءِ پاڻ نيندو ضرور

خيالن جو مرڪز ڪو هرپل رهي ٿو
تڏهن ذهن تنهنجو بہ وڪريل رهي ٿو

افق تي اڃان پيي لڳو چنڊ سهڻو
ستارن جي ويجهو جي بلڪل رهي ٿو

ڏنو آهي اهڙو هتي ناخدا مون
جو طوفان ڪان خود بہ ڊنل رهي ٿو

حياتيءَ جا سڀ تي وڄن بند رستا
تہ پيي "سحر" جو در کليل رهي ٿو

جڏهن دل ۾ تنهنجي محبت ٻٽي آ
تڏهن ڪان خدا سون نفاست گهٽي آ

ڪڏهن منهنجي نيڻن نهاريو نه ٻاهر
سوا تنهنجي ٻي سان، نه چاهت وٽي آ

ڏسي دشمنن کي متان سست ٿيو آن
اٿي آچپي لئه وجي سر لٽي آ

اٿي وارو وارو پنهنجي سنڌ بچايو
سوال آچپي جي نه وارين ڦٽي آ

وڇوڙو نه ڪريو هجو "سحر" سان گڏ
پائي پير پڙ ۾ قيامت ڪٽي آ

واڍين ڪان وڍرايو مون کي
پنهنجو پاڻ اجاڙيو مون کي

حرف اچڻ کان بهتر آهي
پوڻ تري پهچايو مون کي

مان پيي هان الله جو ليڪن
ماري لاش بڻايو مون کي

"سحر" تيڻ ڏيو ساهيڙين سان
ساهيڙين آ ساريو مون کي

دل مان درد ڏڪاريان ڪيئن
پنهنجو پاڻ مٽايان ڪيئن

ڪيڏو ڏور هليو ويو آهين
سنديسا پهچايان ڪيئن

ملڻو ناهين محشر تائين
دل کي مان سمجهايان ڪيئن

غم آ تنهنجو "سحر" سدائين
غم کان دل کي هٽايان ڪيئن

ياد آيون هن ڳالهيون پيهر
ننڊپڻ جون يادون پيهر

وقت اجاڙيو هو جن کي سي
سايون ٿيون هن شاخون پيهر

قبر مٿان ڪنهن ڏيئو جلايو
آيون تيز هوائون پيهر

ڪنهن تي ڏيکاريا خواب وصل جا
مليون ڪوڙ سزائون پيهر

"سحر" سدائين ڏيندو ناهي
گذريل وقت صدائون پيهر

سنوڻ جي ڪرڻ ڪي چڙهي مون ڏنو آ
غمن ۾ ٻڏڻ ڪي چڙهي مون ڏنو آ

مقدر جي پنهنجو ٻڏڻ آهي ٻڌيو
ڪنارن پڄڻ ڪي چڙهي مون ڏنو آ

خبر آ سين ڪي اجل آهي اچڻو
وڏائي چوڻ ڪي چڙهي مون ڏنو آ

خدا رات و ڏينهان اتم دل جي اندر
"سحر" جي ڏسڻ ڪي چڙهي مون ڏنو آ

روڊ جو حادثو هجي جيئن
اوچتو اوچتو هجي جيئن

وس پڄي ها تہ وقت کي واپس
ها ڪجي سلسلو هجي جيئن

زندگيءَ جو فريب ڇا آهي؟
رات جو قاعدو هجي جيئن

دل ٿي چاهيو پکين جئان اڏران
"سحر" جو حوصلو هجي جيئن

ڪبو حسن تي غرور ناهي
غرور جو ڪو شعور ناهي

ﮬ تي ڏهاڙا حسن جواني
رهي سدائين ضرور ناهي

حسن وڃايو تو پاڻ پنهنجو
۾ آرسي جو قصور ناهي

"سحر" سان آهي مزي ۾ محفل
سواءِ تنهنجي حضور ناهي

رهنما ڇا لاءِ رهزن ٿي پيو
دوستيءَ ۾ دوست دشمن ٿي پيو

پنڌ ڪان ٿي آ ٿڪاوٽ ڇا ڪجي
تنهنجي خاطر تيز ڌڙڪن ٿي پيو

بستري تي گل وڇايل ها گهڻا
گلبدن خوشبوءِ تن من ٿي پيو

خودڪلاميءَ سان رهيو ڪو خيال ۾
دل مگن ٿي پاڻ پن پن ٿي پيو

"سحر" کي منزل ملي ناهي اڃان
هي سنيهو روز روشن ٿي پيو

ياد اچي ٿي هوريان هوريان
ننڊ پچي ٿي هوريان هوريان

ڏينهن ڏکن ۾ گذريو ليڪن
رات ڪٽي ٿي هوريان هوريان

نيڻ اوهان جا چڻ آئينو
سار سڏي ٿي هوريان هوريان

ذهن ذخيري لفظن مان هوءَ
ليک لکي ٿي هوريان هوريان

ماضي ميڙي ميڙي آخر
دل ٻه روئي ٿي هوريان هوريان

هر هڪ جو اعتبار "سحر" تي
دل نہ وني ٿي هوريان هوريان

آيو هي آواز آ
درد جو آغاز آ

اڻ ٻڌو هرڪو ٻڌي
پيار اهڙو ساز آ

وصل سان آيو فصل
هي عجب انداز آ

مون ڪيو دل دفن
آهي تو هر راز آ

ڀروسو الله تي
ڪر "سحر" ڪم ساز آ

دل جي دفتر تي ڪٽي لکندا رهيا
جو بہ ڪجھ مون ڪان اکر پڙندا رهيا

ڪا خبر مون کي رقيبن جي نہ هئي
جو اهي منهنجي پٺيان ايندا رهيا

هاڻي پئي آهي خبر ماڻهون هتي
مونکي مارڻ لاءِ گڏ ٿيندا رهيا

هيس خدا جي مان حوالي اي "سحر"
پر خدا ڪيو سڀ ڇڏي ويندا رهيا

نگاهن سان ڪٿو ويو آ
تڏهن پيي رتو ويو آ

ظلم جي باهہ دنيا ۾
ٻري ٻاري ٻتو ويو آ

محبت جا ڪڪر آٽي
بحر، بر ۾ رتو ويو آ

مقدر ۾ "سحر" ناهي
تڏهن هر غم سٺو ويو آ

ڪو پياسو نظر اچي ويو آ
بر لتاڙي مسين بچي ويو آ

موت ماري نہ پوءِ چا ٿيندو
شهر ۾ هيءَ هل مچي ويو آ

زندگي آ ملي وري نئين سر
مور هن جي اڱڻ نچي ويو آ

"سحر" جي روشني جيان آخر
ڳالهہ پنهنجي ڪري سچي ويو آ

اکين ۾ اڃان ڪي رهيا لڙڪ آهن
اوهان لاءِ هي بي بها لڙڪ آهن

ڏنم غير توسان هيو هٿ هٿن ۾
اچانڪ اکين مان ڪريا لڙڪ آهن

پکين جو پکن مان ڏنم آشيانو
انهيءَ وقت پيرجي آيا لڙڪ آهن

"سحر" زندگيءَ ۾ اگر آهي ملڻو
اکين ۾ ڇو اڃا ڪي چڪا لڙڪ آهن

ايترو ئي ٻڏائي ويٺو هو
ڪيترو انتظار ڪرڻو هو

آشيانو ڊهي ويو آهي
ڪنهن نہ ڪنهن ڏينهن نيٺ ڊهڻو هو

ڇا بهارون هيون مقدر ۾؟!
نئين سري سان هي چيٽ ڦٽڻو هو

ٿهڪ ظاهر رهيا اندر ۾ غم
ها انا جو بہ ڀرم رکڻو هو

پيار جو نانءُ ئي ويڇوڙو آ
هي مقدر "سحر" ٽيڻو هو

ٻنهي دل وارن ڪنيو ٿي قسم هو
ڪنيل تن جو پهريون برابر قدم هو

ويو ٿي گذر هو گهڻو ڪين عرصو

وڇوڙي وچان پئي، نہ رهيو صنم هو

وفائن جي عيوض جفائون ملن ٿيون
سدائين سڀن کان مليو دل کي غم هو

ٻڌيا چاڪ دل جا سي ناسور آهن
"سحر" دل تي پهريان لڳو هڪ زخم هو

جڏهن ڪي احساس ڪر موڙين ٿا, جڏهن خواهشون جنم وٺي حسرتن جو روپ وٺن ٿيون, جڏهن من اندر ۾ ڪي خواب سجن ٿا, جڏهن نيڪ جذبا اڏما ڪائي ڪجهه چوڻ چاهين ٿا, نيڪ تنهن ويل لفظ, شاعريءَ جو روپ ڌاري وٺن ٿا, اهڙن ئي احساسن جو روپ خالده "سحر" سومرو جي شاعريءَ ۾ نظر اچي ٿو.
خالده "سحر" پنهنجي شاعريءَ ۾ دل جي ڳالهه ضرور ڪئي آهي پر ان ڳالهه کان انڪار نٿو ڪري سگهجي ته هن جي ڳالهه هر ان دردمند جي ڳالهه آهي, جيڪو ستايل سماج سان واسطو رکي ٿو. سندس شاعريءَ ۾ ڪڪائن گهرن جي غريب ماروئڙن جي درد سان پيريل احساس سمايل آهن. شايد هن غريب ماڻهن جا درد ويجهڙائيءَ کان محسوس ڪيا آهن, تڏهن ته هن طرح اظهار ڪري ٿي:

اڏامڻ ڏي پکين تون ڪليل پنهنجي فضائن ۾
پکين جي هاڻ پيڃرن جا نه ڪر هي بند دروازا

خالده "سحر" جو نالو پنهنجي ٿهيءَ جي شاعرن ۾ خاص ڪري عورت تخليقڪار جي صف ۾ يقينن هڪ الڳ مقام ماڻيندو.

امتياز شاهاڻي

لاڙڪاڻو

14.04.09

جڏهن ڪي احساس ڪر موڙين ٿا، جڏهن خواهشون جنم وٺي حسرتن جو روپ وٺن ٿيون، جڏهن من اندر ۾ ڪي خواب سجن ٿا، جڏهن نيڪ جذبا اڏاما ڪائي ڪجهه چوڻ چاهين ٿا. نيڪ تنهن ويل لفظ، شاعريءَ جو روپ ڌاري وٺن ٿا. اهڙن ئي احساسن جو روپ خالده "سحر" سومرو جي شاعريءَ ۾ نظر اچي ٿو.

خالده "سحر" پنهنجي شاعريءَ ۾ دل جي ڳالهه ضرور ڪئي آهي پر ان ڳالهه کان انڪار نٿو ڪري سگهجي ته هن جي ڳالهه هر ان دردمند جي ڳالهه آهي، جيڪو ستايل سماج سان واسطو رکي ٿو. سندس شاعريءَ ۾ ڪڪائن گهرن جي غريب ماروئڙن جي درد سان پريل احساس سمايل آهن.

شايد هن غريب ماڻهن جا درد ويجهڙائيءَ کان محسوس ڪيا آهن. تڏهن ته هن طرح اظهار ڪري ٿي:

اڏامڻ ڏي پکين کي تون کليل پنهنجي فضائن ۾
پکين جي ماڻ پڇڙن جا نه ڪر هي بند دروازا.

خالده "سحر" جو نالو پنهنجي ٿهيءَ جي شاعرن ۾ خاص ڪري عورت تخليقڪار جي صف ۾ يقينن هڪ الڳ مقام ماڻيندو.

امتياز شاهاڻي
لاڙڪاڻو
14.04.09